

OBSAH

Díl I – Pojem a vývoj právní filozofie

1 Pojem právní filozofie	15
2 Vývoj právní filozofie	17
2.1 Vývoj přirozenoprávní filozofie	17
2.1.1 Sofisté	18
2.1.2 Platon	19
2.1.3 Aristoteles	20
2.1.4 Cicero	23
2.1.5 Tomáš Akvinský a teokracie	24
2.1.6 Receptce římského práva, glosátoři	27
2.1.7 Přirozenoprávní filozofie a učení v českých zemích	29
2.1.8 Přirozenoprávní škola 17. a 18. století	31
2.1.9 Konec přirozenoprávních teorií	37
2.2 Vývoj pozitivněprávní teorie	38
2.2.1 Právní exegeze ve Francii	39
2.2.2 Historickoprávní škola v Německu	40
2.2.3 Analytický právní pozitivismus v Anglii	43
2.2.4 Normativní teorie práva	45
2.2.5 Pokračovatelé teorií pozitivního práva	48
2.2.6 Marxistická koncepce práva	50

Díl II – Právo

1 Pojem a význam práva	53
1.1 Pojem práva	53
1.2 Význam práva	54
1.3 Právní vědomí	55
1.4 Typy právní kultury	57
2 Prameny práva	59
2.1 Obecně o soustavě pramenů práva	59
2.1.1 Právo psané a nepsané	59
2.1.2 Normativní právní akty	59
2.1.3 Precedenty	62
2.1.4 Právní obyčej	62
2.1.5 Normativní smlouvy	64
2.1.6 Obecné právní zásady	65
2.1.7 Jurisprudence	65

2.2	Prameny práva v ČR	65
2.2.1	Soustava pramenů práva v ČR	65
2.2.2	Normativní akty	65
2.2.2.1	Zákony a ústavní zákony	66
2.2.2.2	Zákonné opatření Senátu PČR	68
2.2.2.3	Podzákonné právní akty	68
2.2.3	Mezinárodní smlouvy	69
2.2.4	Rozhodnutí Ústavního soudu	70
2.2.5	Sbírka zákonů	71
3	Právní normy	72
3.1	Pojem právní normy	72
3.2	Struktura právních norem	72
3.3	Druhy právních norem	73
3.4	Platnost a působnost právních norem	75
3.4.1	Časová působnost právní normy (účinnost)	75
3.4.2	Prostorová působnost právní normy	77
3.4.3	Osobní a věcná působnost právní normy	78
4	Systém práva	80
4.1	Právo mezinárodní, evropské a vnitrostátní	80
4.1.1	Mezinárodní právo	80
4.1.2	Evropské právo	81
4.1.2.1	Komunitární právo	81
4.1.2.2	Unijní právo	82
4.1.3	Vnitrostátní právo	82
4.2	Právo veřejné a soukromé	82
4.2.1	Právo veřejné	82
4.2.2	Právo soukromé	83
4.2.3	Právo se smíšenou povahou	84
4.3	Právo hmotné a procesní	84
5	Právní vztahy	86
5.1	Subjektivní právo	86
5.2	Právní vztahy, pojem, předpoklady a prvky	87
5.2.1	Právní skutečnosti	87
5.2.1.1	Právní jednání	89
5.2.1.2	Protiprávní jednání (delikty)	94
5.2.1.3	Právní události	95
5.2.1.4	Čas jako právní skutečnost	95
5.2.1.5	Protiprávní stavy	98

5.2.2	Prvky právních vztahů	99
5.2.2.1	Subjekty (účastníci) právních vztahů	99
5.2.2.2	Obsah právních vztahů	102
5.2.2.3	Objekt právních vztahů	102
5.3	Druhy právních vztahů	103
5.3.1	Obecná charakteristika druhů právních vztahů	103
5.3.2	Vztahy soukromoprávní a veřejnoprávní	105
5.3.3	Závazkové právní vztahy	105
5.3.4	Věcné právní vztahy	105
5.4	Věcná práva	106
5.4.1	Pojem a třídění věcných práv	106
5.4.2	Právo vlastnické	107
5.4.2.1	Pojem vlastnického práva	107
5.4.2.2	Nabývání vlastnického práva	107
5.4.2.3	Obsah vlastnického práva	111
5.4.2.4	Omezení vlastnického práva	112
5.4.2.5	Ochrana vlastnického práva	114
5.4.2.6	Zánik vlastnického práva	115
5.4.3	Držba	116
5.4.3.1	Pojem držby	116
5.4.4	Spoluvlastnictví	119
5.4.4.1	Podílové spoluvlastnictví	119
5.4.4.2	Společné jmění manželů	122
5.4.5	Práva k věci cizí	129
5.4.5.1	Zástavní právo	129
5.4.5.2	Zadržovací právo	137
5.4.5.3	Věcná břemena	139
6	Aplikace práva	143
6.1	Obecně o aplikaci práva	143
6.1.1	Proces aplikace práva	143
6.1.2	Individuální právní akty	144
6.1.3	Jiná činnost státních orgánů	146
6.1.4	Uvážení státních orgánů při aplikaci práva	146
6.2	Občanské soudní řízení	147
6.2.1	Prameny právní úpravy civilního procesu	147
6.2.2	Základní principy civilního procesu	151
6.2.3	Subjekty civilního procesu	156
6.2.4	Podmínky řízení	158

6.2.4.1	Pravomoc soudu	159
6.2.4.2	Príslušnost soudu	160
6.2.4.3	Způsobilost být účastníkem řízení	162
6.2.4.4	Procesní způsobilost	162
6.2.4.5	Zastoupení procesně nezpůsobilého účastníka řízení	162
6.2.4.6	Věcná legitimace	163
6.2.4.7	Podnět k zahájení řízení	163
6.2.5	Řízení v prvním stupni	167
6.2.5.1	Zahájení řízení	167
6.2.5.2	Průběh řízení	168
6.2.6	Rozhodnutí soudu	172
6.2.6.1	Rozsudek	172
6.2.6.2	Usnesení	177
6.2.6.3	Platební rozkaz	177
6.2.6.4	Směnečný a šekový platební rozkaz	178
6.2.7	Opravné řízení	179
6.2.7.1	Řádné opravné prostředky – odvolání	179
6.2.7.2	Mimořádné opravné prostředky	181
6.2.8	Řízení exekuční (výkon rozhodnutí)	185
6.2.8.1	Exekuční titul	185
6.2.8.2	Způsoby provedení výkonu rozhodnutí	186
6.3	Trestní právo procesní	187
6.3.1	Obecně o trestním řízení	187
6.3.1.1	Pojem trestního řízení	187
6.3.1.2	Prameny trestního práva procesního	187
6.3.2	Základní zásady trestního řízení	188
6.3.2.1	Obecně o trestním řízení	188
6.3.2.2	Jednotlivé zásady trestního řízení	188
6.3.3	Subjekty trestního řízení	190
6.3.3.1	Pojem subjektů trestního řízení	190
6.3.3.2	Soudy	190
6.3.3.3	Státní zastupitelství	191
6.3.3.4	Policejní orgány	192
6.3.3.5	Obviněný	192
6.3.3.6	Obhájce	193
6.3.3.7	Poškozený	193

6.3.4	Stádia trestného řízení	194
6.3.4.1	Obecně	194
6.3.4.2	Přípravné řízení	194
6.3.4.3	Předběžné projednání obžaloby	195
6.3.4.4	Hlavní líčení	195
6.3.4.5	Odvolační řízení	197
6.3.4.6	Vykonávací řízení	197
6.4	Správní řízení	198
6.4.1	Charakteristika právního řízení a působnost správního řádu	198
6.4.2	Základní principy správního řízení	199
6.4.3	Subjekty správního řízení	201
6.4.3.1	Orgány rozhodující ve správním řízení	201
6.4.3.2	Účastníci správního řízení	202
6.4.4	Fáze a stádia správního řízení	203
6.4.4.1	Základní vymezení	203
6.4.4.2	Stádium prvoinstanční	204
6.4.4.3	Stádium přezkumné	207
6.4.4.4	Stádium vykonávací	211
6.4.4.5	Správní řízení a správní uvážení	213
6.4.5	Nový správní řád	213
6.4.5.1	Důvody pro přijetí nové právní úpravy	213
6.4.5.2	Základní informace o novém správním řádu	214
6.4.5.3	Postup před zahájením správního řízení	215
6.4.5.4	Fáze a stádia správního řízení	215
6.4.6	Správní soudnictví	217
6.4.6.1	Základní informace o přezkoumávání správních rozhodnutí soudem	217
6.4.6.2	Úvod do správního soudnictví	218
6.4.6.3	Přezkoumávání správních rozhodnutí ve správním soudnictví	219
6.5	Výklad (interpretace) práva	220
6.5.1	Pojem	220
6.5.2	Výklad práva podle subjektu, který výklad provádí	221
6.5.3	Výklad práva podle metody a způsobu výkladu	223
6.5.4	Výklad práva podle poměru smyslu právní normy a jejího slovního vyjádření	226
6.5.5	Výklad práva podle dosahu výkladu	227
6.6	Použití analogie v právu	227

7	Zákonnost	229
7.1	Pojem, záruky zákonnosti	229
7.2	Systém právních záruk zákonnosti v ČR	230
7.2.1	Náprava vadných právních aktů	230
7.2.2	Neplatnost právních úkonů a jiné následky	231
7.2.3	Dozor a kontrola	231
7.2.4	Rozhodování sporů	232
7.2.5	Donucení	232
7.2.6	Odpovědnost v právu	232
8	Právní odpovědnost	233
8.1	Pojem odpovědnosti jako sociálního jevu	233
8.2	Obecně o právní odpovědnosti	234
8.3	Funkce právní odpovědnosti	235
8.3.1	Preventivní funkce právní odpovědnosti	235
8.3.2	Reparační funkce právní odpovědnosti	235
8.3.3	Represivní funkce právní odpovědnosti	236
8.4	Předpoklady vzniku právní odpovědnosti	236
8.4.1	Protiprávní jednání, protiprávní stav v právní odpovědnosti	236
8.4.1.1	Protiprávní jednání a právní odpovědnost	236
8.4.1.2	Protiprávní stav a právní odpovědnost	240
8.4.2	Negativní důsledek protiprávního stavu (jednání)	240
8.4.3	Kauzální nexus	240
8.4.4	Zavinění v právní odpovědnosti	241
8.5	Druhy právní odpovědnosti	241
8.5.1	Odpovědnost podle charakteru společenských vztahů, k jejichž ochraně slouží	242
8.5.2	Odpovědnost podle předpokladů jejího vzniku	242
8.5.2.1	Subjektivní odpovědnost	242
8.5.2.2	Objektivní odpovědnost	243
8.5.3	Odpovědnost podle toho, kdo nese nepříznivé právní následky	243
8.5.4	Odpovědnost podle způsobu realizace	244
8.5.5	Závazková a mimozávazková odpovědnost	245
9	Právní služby v ČR	246
9.1	Pojem „právní služba“	246
9.2	Advokáti	246
9.3	Notáři	247

10 Stát, jeho podstat, vývoj, znaky a funkce	249
10.1 Vznik státu	249
10.2 Znaky státu	252
10.2.1 Státní moc	252
10.2.2 Územní organizace obyvatelstva	255
10.2.3 Státní suverenita a výlučnost	256
10.2.4 Další znaky státu	257
10.3 Funkce státu	257
10.4 Formy státu	258
10.4.1 Formy vlády	258
10.4.1.1 Vztahy obyvatelstva ke státní moci	258
10.4.1.2 Povaha a složení nejvyšších státních orgánů	263
10.4.2 Učlenění státu	267
10.4.2.1 Unitární stát	267
10.4.2.2 Složené státy	267
10.4.2.3 Jiné typy států	268
10.4.3 Státní režim	268
10.4.3.1 Demokratický státní režim	268
10.4.3.2 Nedemokratický státní režim	269
11 Struktura státní moci v České republice	270
11.1 Prezident ČR	270
11.2 Parlament ČR	272
11.3 Vláda ČR	275
11.4 Soudnictví v ČR	275
11.4.1 Soudy v ČR	276
11.4.2 Soudci, přísedící a soudní čekatelé	278
11.4.2.1 Soudci	278
11.4.2.2 Přísedící	279
11.4.2.3 Soudní čekatelé	279
11.5 Státní zastupitelství	279
11.5.1 Obecně	279
11.5.2 Soustava státních zastupitelství	280
12 Ústavní práva občanů ČR	282
12.1 Základní lidská práva a svobody	282
12.1.1 Právo na život	283
12.1.2 Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí	283
12.1.3 Osobní svobody	283
12.1.4 Ochrana proti nuceným pracem a službám	284

12.1.5	Nedotknutelnost vlastnictví	284
12.1.6	Další práva osobního charakteru	284
12.2	Politická práva	285
12.2.1	Svoboda projevu	285
12.2.2	Svoboda sdružovací	285
12.2.3	Právo shromažďovací	286
12.2.4	Právo petiční	286
12.2.5	Právo volební	287
12.3	Hospodářská, sociální a kulturní práva občanů ČR	287
12.3.1	Právo na svobodnou volbu povolání, podnikání a další práva	287
12.3.2	Právo na zabezpečení	287
12.3.3	Ochrana zdraví	288
12.3.4	Ochrana rodiny	288
12.3.5	Právo na vzdělání	288
12.3.6	Další práva	288
12.4	Práva národnostních a etnických menšin	288
12.5	Nabývání a pozbývání státního občanství ČR	289
12.5.1	Nabývání státního občanství	289
12.5.2	Pozbývání státního občanství	291
13	Cizinci a uprchlíci	293
13.1	Cizinci	293
13.2	Uprchlíci	293
14	Evropská unie a základy komunitárního práva	295
14.1	Institute Evropské unie	295
14.2	Prameny komunitárního práva	298
14.2.1	Členění pramenů komunitárního práva	298
14.2.2	Vztahy mezi komunitárním právem a právním řádem členských států EU	300
	Použitá literatura	303